

Вовченко Оксана Сергіївна,
кандидат економічних наук, доцент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)

ДОВІРА ДО БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ В КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ

Проблематика забезпечення довіри до банківської системи є актуальним питанням в умовах загострення та зростання економічних загроз країни. Результати соціологічного опитування, проведеного у серпні 2022 року [1], свідчать, що попри випробування війни та зусилля російської пропаганди, довіра українців до державних, соціальних та фінансово-кредитних інститутів зростає (рис.).

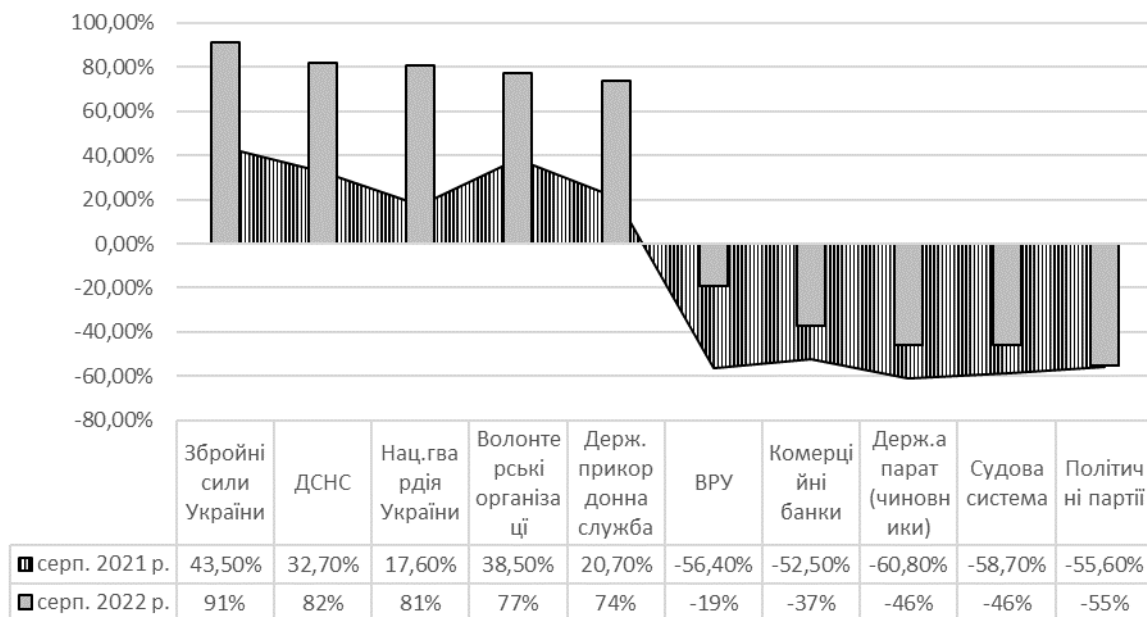

Рис. 1. Топ 5 у рейтингу довіри/недовіри суспільним інститутам у 2022 р. в порівнянні з 2021 р.

Джерело: побудовано за даними [1, 2].

Зокрема, на 92% за рік зріс рівень довіри до президента України, а також у 2022 році найбільший позитивний баланс довіри мають Збройні сили України (91%), Державна служба з надзвичайних ситуацій (82%) та Національна гвардія (81%), найменший – політичні партії (-55%), судова система та чиновники (-46%) і комерційні банки (-37%).

Щодо комерційних банків, то показник недовіри скоротився на 15,5%, що підтверджується також збільшенням гривневих залишків на рахунках фізичних і юридичних осіб і, відповідно, достатньою ліквідністю банківського сектору [3]. Хоч суспільство загалом, бізнес і банківський сектор країни пристосувалися до поточної ситуації військового стану, до роботи в умовах тотальної непередбачуваності та невизначеності, потрібно враховувати, що системні ризики фінансового сектору залишаються високими, тому розроблення нових методів формування та зміцнення довіри економічних суб'єктів до банківської системи є необхідною умовою її фінансового зростання та збереження фінансової стабільності в майбутньому. Одним із таких напрямів згідно зі «Стратегією розвитку фінансового сектору України до 2025 року» визначено підвищення рівня фінансової інклюзії, що реалізується через розвиток

платіжної інфраструктури шляхом переведення транзакцій в електронні канали, поширення використання міжнародних та національних платіжних систем, ознайомлення населення з перевагами та прогресивними видами безготівкових розрахунків, запровадження віддаленої ідентифікації клієнтів для отримання ними фінансових послуг та ін. [4].

За результатами дослідження USAID «Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут в Україні» [5], індекс фінансової грамотності в Україні наразі демонструє позитивну динаміку – за менше ніж 3 роки відбулося зростання на 6,0% у бальному вираженні, усі компоненти індексу покращилися та індекс фінансової грамотності для українців становить 11,6 балів з 21 можливого.

Подальшому підвищенню довіри економічних суб'єктів до банківського сектору та поширенню фінансової інклюзії сприятиме впровадження наступних кроків: активний розвиток новітніх цифрових технологій, які передбачають розширення доступу до фінансових послуг (розвиток TechFin та FinTech); забезпечення захисту прав користувачів фінансових послуг як гарантії безпечного, прогнозованого та якісного надання послуги; всебічний розвиток фінансової грамотності громадян за умови співпраці регуляторів, уряду, учасників фінансового ринку на базі єдиної комунікаційної платформи для формування здатності споживача здійснити усвідомлений вибір послуги, повністю розуміючи вигоди та ризики від користування нею.

Саме фінансова інклюзія, у поєднанні з довірою до фінансово-кредитної системи з боку населення та бізнесу, є стимулюючим фактором спрямування заощаджень в інвестиційну сферу, зменшення рівня тінізації економіки, зростання фінансової стійкості суб'єктів господарювання, і, як наслідок, збільшення рівня капіталізації та забезпечення фінансової стабільності банківського сектору.

Література

1. Оцінка громадянами ситуації в країні, довіра до соціальних інститутів, політико-ідеологічні орієнтації громадян України в умовах російської агресії (вересень–жовтень 2022р.). Разумков Центр. URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-gromadianamy-sytuatsii-v-kraini-dovira-do-sotsialnykh-instytutiv-politykoideologichni-orientatsii-gromadian-ukrainy-v-umovakh-rosiiskoi-agresii-veresen-zhovten-2022r>.
2. Довіра до інститутів суспільства та політиків, електоральні орієнтації громадян України (липень–серпень 2021р.). Разумков Центр. URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/dovira-do-instytutiv-suspilstva-ta-politykiv-elektoralni-orientatsii-gromadian-ukrainy>.
3. Огляд банківського сектору, серпень 2022 року. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-u-ii-kvartali-pidvischili-likvidnist-ta-operatsiynu-pributkovist-v-umovah-voyennogo-stanu--oglyad-bankivskogo-sektoru>.
4. Вовченко О.С. Фінансова інклюзія як інструмент забезпечення фінансової стабільності банків. *Grail of Science*. 2022. № 12-13. С. 94–95. URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.29.04.2022.011>.
5. Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут в Україні у 2021 році. Звіт за результатами дослідження Проекту USAID «Трансформація фінансового сектору». Вересень 2021 р. м. Київ. 80 с. URL: http://www.fst-ua.info/wp-content/uploads/2021/10/Ukraine_2021_Financial-Literacy-Survey-Report_UA.pdf.